

Gemeente Vijfheerenlanden
T.a.v. de leden van de Gemeenteraad
Postbus 11
4140 AA LEERDAM

Ons kenmerk : 1052532

Datum : 13 februari 2024

Onderwerp : Raadsinformatiebrief inzake
Voortgang Uitvoerings-
programma U16 Beschermd
Wonen

Geachte leden van de raad,

In het voorjaar van 2023 heeft u het "Regioplan U16 Beschermd wonen, 2023-2028" vastgesteld. Met de samenwerkingsafspraken in dit Regioplan zijn de U16 gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschermd Wonen. Samen sturen we op het voorkomen van maatschappelijke uitval, de beweging van beschermd verblijf naar zelfstandig wonen en beschermd thuis en het regionale zorglandschap.

Hoewel op landelijk niveau het Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen controversieel is verklaard, kunnen wij als U16 gemeenten op basis van onze regionale samenwerkingsafspraken verder werken aan deze beweging naar meer lokale verantwoordelijkheden, preventie en lokale passende ondersteuning. In het "Uitvoeringsprogramma U16 Beschermd Wonen 2023-2024" wordt de regiobrede inzet hiervoor beschreven.

In ons uitvoeringsplan "Decentralisatie Beschermd Wonen, 2023-2024" beschrijven wij de inspanningen die wij als gemeente *op lokaal niveau* willen plegen, om te zorgen dat steeds meer mensen uit deze doelgroep zelfstandig kunnen gaan (of blijven) wonen. In onze informatiebrief van 21 november jl. hebben wij u hierover geïnformeerd.

In voorliggende brief informeren wij u over de inzet *op regionaal niveau*; de voortgang van het "Uitvoeringsprogramma U16 Beschermd wonen 2023-2024".

Uitvoeringsprogramma U16 Beschermd Wonen, 2023-2024

Om als regio gezamenlijk te sturen op wat we willen bereiken, werken we vanuit een gedeelde visie, leidende principes en gedeelde waarden. De kaders zijn vastgelegd in het "Regioplan U16 Beschermd Wonen, 2023-2028" en in de bijbehorende samenwerkingsovereenkomst.

We hebben de volgende doelen gesteld voor de uitvoering van Beschermd Wonen:

1. Voorkomen van maatschappelijke uitval en bevorderen van herstel.
2. Verschuiving van Beschermd Verblijf naar zelfstandig wonen met ondersteuning en beschermd thuis.
3. Gezamenlijk doorontwikkelen en sturen op het zorglandschap Beschermd Wonen.

Met deze brief informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen die wij op regionaal niveau zien in het behalen van onze doelstellingen en de behaalde resultaten.

1. Voorkomen van maatschappelijke uitval en bevorderen van herstel

Stevige sociale basis en passende ondersteuning op alle leefgebieden voor psychisch kwetsbare inwoners

De U16 gemeenten ⁽¹⁾ hebben vanuit de middelen voor lokaal maatwerk, in 2023 een extra impuls gegeven aan de versterking van de lokale sociale basis voor psychisch kwetsbare inwoners. Deze inzet is belangrijk in het kader van het herstel van inwoners en om de gewenste beweging naar meer beschermd thuis te maken. De komende periode zal ingezet worden op de ontwikkeling van een kader ten aanzien van het benodigde basisniveau aan voorzieningen in de U16.

Leertraject lokale wijkteams voor toegang tot Beschermd Wonen

Besluitvorming over de toegang tot Beschermd Wonen is belegd bij de centrum-gemeenten. Deze verantwoordelijkheid verschuift geleidelijk aan naar gemeenten. Een deel van deze toegangstaken Beschermd Wonen wordt sinds juli 2023 dichterbij de inwoner georganiseerd. Sinds juli 2023 komen aanvragen binnen bij de lokale teams. Op lokaal niveau wordt onderzocht welke hulp en ondersteuning op de verschillende leefgebieden nodig is. Wanneer blijkt dat de lokale aanpak niet voldoende is, wordt op basis van het onderzoek door het lokaal sociaal team en het regionale expertiseteam Beschermd Wonen aan de gemeente Utrecht geadviseerd een Beschermd Wonen-indicatie af te geven.

Deze nieuwe aanpak is een leerproces voor de lokale teams in alle drie de U16 Wmo-regio's. In 2024 wordt de vernieuwde werkwijze geëvalueerd en een voorstel ontwikkeld over passende inrichting van het toegangsproces Beschermd Wonen vanaf 2025.

Woningen en contingent-aantallen

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor herstel is dat iemand een eigen vaste woonplek heeft. Gezien de druk op de woningmarkt is dit een zeer grote uitdaging. Om voldoende passende woonplekken te creëren voor de doelgroep Beschermd Wonen zijn in U16-verband afspraken gemaakt over de aantallen woningen die nodig zijn voor uitstroom uit Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW); de contingentsafspraken. Zorgaanbieders kunnen voor "uitstromers" bij Beter Wonen ⁽²⁾ een aanvraag doen voor een contingentswoning, die worden aangeboden door de woningcorporaties. Voor alle U16-gemeenten is vastgelegd hoeveel woningen de woningcorporaties in elke gemeente jaarlijks aanbieden. ⁽³⁾

Het blijkt in de praktijk lastig de afgesproken aantallen te behalen. De oorzaken hiervan worden steeds beter zichtbaar, waardoor we gericht interventies kunnen plegen. Er zijn kwartiermakers aangesteld om hierop te sturen. Zij hebben er in 2023 onder andere voor gezorgd dat lang wachtenden zijn geplaatst.

Op regionaal niveau lukt het in verschillende gemeenten om gemengd wonen projecten te realiseren. Dit leidt tot een stijging van het aantal plaatsingen.

1 De U16-gemeenten zijn: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, Zeist.

2 Beter Wonen heeft als doel om succesvolle uitstroom uit instellingen te bevorderen en/of instroom te voorkomen. Beter Wonen onderhandelt in de driehoek gemeenten, woningcorporaties en (zorg)instellingen over het beschikbaar stellen van een afgesproken aantal contingent woningen, voor deze maatschappelijke opgave.

3 Voor Vijfheerenlanden zijn 15 contingentswoningen afgesproken (Kleurrijk Wonen: 6; Lekstede Wonen: 6; Fien Wonen: 6).

De komende periode wordt op regionaal niveau gewerkt aan:

- Verbetering in de realisatie van de contingentsafspraken en sturing op dit proces;
- Het beschikbaar maken van kleine woningen in het lagere huursegment;
- Het experimenteren met alternatieve woonvormen.

2. Verschuiving van beschermd verblijf naar meer zelfstandig wonen met ondersteuning en beschermd thuis

Met de inzet op de beweging naar Beschermd thuis zien we dat hierin in de afgelopen jaren goede stappen zijn gezet. Conform de doelstellingen groeit het aantal kwetsbare inwoners dat (met ondersteuning) zelfstandig kan wonen ten opzichte van inwoners met Beschermd Verblijf. De inzet om ondersteuning en hulp dichtbij de kwetsbare inwoners te organiseren heeft effect. Tegelijkertijd zien we ook dat het totaal gebruik van de drie typen Beschermd Wonen (Beschermd Thuis, Beschermd Verblijf en Beschermd Wonen bovenregionaal) niet afneemt.

Aantal mensen met Wmo-indicatie Beschermd wonen, U16

Omschrijving	2020	2021	2022
Beschermd Thuis	867	946	982
Beschermd Verblijf *	1.151	767	691
Beschermd Wonen bovenregionaal	257	162	122
Living Lab	91	121	162

Aantal mensen met Wmo-indicatie Beschermd wonen, herkomst Vijfheerenlanden

Omschrijving	2020	2021	2022	2023 (Q1)
Beschermd Thuis	4	7	15	11
Beschermd Verblijf	9	11	15	20
Beschermd Wonen bovenregionaal	2	1	2	0
Living Lab				2
Maatschappelijke Opvang	2	1	2	2
PGB Beschermd Thuis		2	1	1

**De daling van het aantal Wmo-cliënten in Beschermd Verblijf en Beschermd Wonen bovenregionaal die zichtbaar wordt in 2021 en 2022 wordt hoofdzakelijk verklaard doordat een aanzienlijk deel van de doelgroep GGZ-cliënten (500 cliënten) in deze voorzieningen is overgeheveld van de Wmo naar de Wlz, die per 2021 is opengesteld voor mensen met blijvende en ernstige psychiatrische aandoeningen.*

Het doel met de stevige inzet op preventie en de lokale sociale basis is dat op termijn in de regio minder verblijfsvoorzieningen nodig zijn, omdat meer van onze inwoners zelfstandig kunnen (blijven) wonen met de benodigde hulp en ondersteuning. Of we dit kunnen bereiken hangt sterk samen met ontwikkelingen in het landelijke GGZ stelsel. Als steeds meer mensen met GGZ problematiek vanuit de Wmo moeten worden geholpen, neemt de vraag naar Beschermd verblijf toe.

3. Gezamenlijk doorontwikkelen en sturen op het zorglandschap

Passend zorglandschap en spreiding voorzieningen

We beogen een zorglandschap van Beschermd Wonen-voorzieningen die passend en gespreid zijn over de U16 zodat inwoners, als het nodig is, in de nabijheid van herkomstgemeente kunnen blijven wonen.

Op dit moment wordt in beeld gebracht in hoeverre het huidige zorgaanbod Beschermd Wonen aansluit bij de vraag en hoe de huidige voorzieningen binnen de U16 verspreid zijn. Op basis van deze analyse zullen we in 2024 komen tot een aanpak gericht op de doorontwikkeling van het zorglandschap.

Monitoring en sturing

Om als gemeenten in de U16 gezamenlijk beter te kunnen sturen op het bereiken van de doelen in het Regioplan, hebben we in 2023 een regionale monitor Beschermd Wonen ontwikkeld. Dit houdt in dat op de pijlers zorglandschap, toegang, aanbieders & wonen, indicatoren zijn gedefinieerd om deze meetbaar te maken. In het eerste kwartaal van 2024 wordt de monitor in gebruik genomen, maar deze blijft in ontwikkeling. Deze monitor geeft aan de hand van kwalitatieve, kwantitatieve en financiële indicatoren inzicht in ontwikkelingen, zodat we optimaal kunnen sturen op het bereiken van onze doelstellingen.

In de monitor wordt inzichtelijk hoe de regionale zorgvraag zich ontwikkelt in relatie tot het zorgaanbod (zorglandschap). Ook is de regionale spreiding van voorzieningen, de uitstroom naar zelfstandig wonen (met ondersteuning) en de ontwikkeling van de uitgaven in de monitor opgenomen. Mogelijke trends en knelpunten kunnen met behulp van de monitor eerder worden gesignaleerd waardoor bijsturing mogelijk is.

Vooruitblik uitvoering 2024

Wat we op basis van het uitvoeringsprogramma 2023-2024 in 2024 concreet per pijler gaan doen is uitgewerkt in een mijlpalenplanning. Aanvullend hierop is in 2024 aandacht nodig voor wat de druk op de Wmo (houdbaarheid) en het bredere zorgstelsel, in relatie tot stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning, betekent voor de voorziening beschermd wonen. Dit is onder meer nodig vanwege een mogelijke terugkeer van cliënten vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ) naar de Wmo, vanwege het financiële knelpunt in de WLZ. We zullen met elkaar in 2024 nader uitwerking geven aan hoe we Beschermd wonen toekomstbestendig kunnen organiseren en beschikbaar kunnen houden voor inwoners die deze voorziening nodig hebben.

Wij hopen u met deze brief geïnformeerd te hebben over waar we als U16 regio staan met de uitvoering van het "Regioplan U16 Beschermd wonen, 2023-2028". In 2024 wordt een gezamenlijke regionale raadsbijeenkomst georganiseerd, waarbij teruggeblikt wordt op 2023 en vooruitgekeken naar de verdere uitvoering. U ontvangt hiervoor een uitnodiging.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vijfheerenlanden,

de secretaris,

de burgemeester,

W.J. (Judith) de Jonge

S. (Sjors) Fröhlich